

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Suomen Akatemia pitää erittäin tärkeänä, että tutkimusrahoitushakutoiminnan kannalta keskeinen salassapitosäännös vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 24 §:n 1 momentin 21 kohtaa (HE 30/1998 vp, s. 96, HaVM 31/1998 vp, s. 17) ja siten esimerkiksi tutkimussuunnitelmien salassapito ei muutu ehdotetussa sääntelyssä. Momentin 21 kohdan mukaisesti salassa pidettäviä olisivat tiedot, jotka koskevat opinnäytetyön tai tieteellisen tutkimuksen suunnitelmaa tai perusaineistoa sekä tiedot teknologisesta tai muusta kehittämistyöstä tai niiden arvioinnista, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei aiheuta opinnäytetyön, tutkimuksen tai kehittämistyön suorittamiselle taikka niiden hyödyntämiselle tai sen asianmukaiselle arvioinnille tai tutkijalle taikka tutkimuksen tai kehittämistyön toimeksiantajalle haittaa.

Akatemian tutkimusrahoitustoiminnassa yllä olevaa säännöstä sovelletaan erityisesti tutkimusrahoitushakemuksiin sisältyvien tutkimussuunnitelmien ja niiden arvioinnin osalta. Salassapito näiden asiakirjojen osalta perustuu pyrkimykseen suojata esim. vielä julkaisemattomia tutkimuskysymyksiä, -ideoita ja -menetelmiä. Kyseisen lainkohdan soveltamisesta on tietopyyntöjen myötä kertynyt oikeuskäytäntöä (erityisesti KHO:2020:140). Mikäli säännöksen sisältöä muutettaisiin olennaisesti, menetettäisiin myös oikeuskäytännön myötä kertynyt arvokas tulkinta säännöksen soveltamisesta tutkimusrahoitustoimintaan liittyvään asiakirja- ja tietoineistoon.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin

mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Majamaa Katja
Suomen Akatemia